

1 Formål

Avdekke vold i nære relasjoner og iverksette tiltak, dersom det er mistanke om, eller ved kjennskap til at noen, blir utsatt for vold og overgrep.

Prosedyren omfatter ikke vold som utøves av og mot offentlige ansatte. Det ivaretas av den enkelte virksomhets lovpålagte internkontroll og HMS-arbeid.

2 Gjelder for

Alle ansatte i Sarpborg kommune.

3 Lovgrunnlag

Kommunen skal forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep og ha særlig oppmerksomhet rettet mot at brukere og pasienter kan være utsatt for dette [helse- og omsorgstjenesteloven](#) (§ 3-3 a). Bestemmelser om forebyggende arbeid er integrert i [barnevernloven](#) (§ 3-1) og [NAV-lovgivningen](#) (§ 1). I forebyggende arbeid er også statlige instanser som politi og familievernet viktige samarbeidspartnere for kommunen.

Viktig utdrag fra berørte lover:

Helse- og omsorgsloven

§ 3-3 a. Kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep

Kommunen skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot at pasienter og brukere kan være utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep. Kommunen skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

Straffeloven

§ 196. Plikt til å avverge et straffbart forhold

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt og gjelder straffbare handlinger

Krisesenterloven

§ 2. Krav til krisesentertilbudet

Kommunen skal sørge for eit krisesentertilbud som skal kunne nyttast av personar som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, og som har behov for rådgjeving eller eit trygt og mellombels butilbud.

§ 4. Samordning av tenester

Kommunen skal sørge for at kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, får ei heilskapleg oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbudet og andre delar av tenesteapparatet.

4 Generelt

Vold er alle handlinger rettet mot en annen person som skader, smerter, skremmer, krenker og/eller får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutte å gjøre noe den vil.

Offentlige ansatte har avverge- varsle-, og opplysningsplikt. Sarpsborg har utarbeidet veileder for varsling av vold i nære relasjoner. Ved mistanke om at barn blir utsatt for eller vitne til vold, skal det meldes til barneverntjenesten.

For å lykkes i arbeidet mot vold i nære relasjoner er det viktig å skape en forståelse for at dette kan gjelde alle. Alle situasjoner må vurderes individuelt.

5 Fremgangsmåte

- Dersom volden blir vurdert til å være en politisak; kontakt **politiet** på tlf. **02800 / 112**. Er det i tvil om saken, kan politiet kontaktes for å drøfte saken anonymt.
- Ved fysiske skader eller seksuelle overgrep bør legeundersøkelse gjøres så raskt som mulig. Bistå den voldsutsatte i å komme i kontakt med;
  - **Fastlege eller legevakt på tlf. 116117 / 113**
  - **Overgrepsmottaket i Fredrikstad på tlf: 47 46 21 00**
- Ved behov for **beskyttelse eller råd og veiledning kontakt krisesenter tlf. 69 10 87 00**
- **Barnevernet** skal alltid kontaktes når barn/unge blir berørt av vold.
  - Hverdager fra 07.30-15.30 (til 15.00 fra 1. mai til 1. september):
    - **69 10 83 00/ 69 10 80 00**
  - Beredskapsvakt (utenom kontortid): **911 17 140**
  - Barnas alarmtelefon: **116 111** (ikke kommunal)

Barnevernet kan også kontaktes dersom det er behov for å drøfte situasjonen.

Ved mistanke om seksuelle overgrep eller at barnet blir utsatt for vold hjemme skal barnets foreldre/foresatte ikke informeres. Barnevernet og politiet samhandler om saken videre.

Avvergeplikt

Alle har, ifølge straffeloven, [plikt til å avverge, det vil si forhindre, at alvorlige straffbare handlinger skjer](#). Avvergeplikten gjelder kun når det faktisk er mulig å avverge den straffbare handlingen. Avvergeplikten går foran lovpålagt taushetsplikt, og gjelder alle og til enhver tid – både på jobb og i fritiden.

Det er straffbart å medvirke til brudd på avvergeplikten, for eksempel ved å overtale noen til ikke å melde fra til politiet.

[Les mer om avvergeplikt](#)

Varslingsplikt

Som helsearbeider har du [plikt til å varsle helsetilsynet](#) hvis du mistenker at en person er utsatt for forhold som kan utgjøre en fare for hans eller hennes sikkerhet. Varslingsplikten gjelder selv om den utsatte nekter deg å melde fra om det som har skjedd.

Du skal varsle om forholdet selv om kriteriene i avvergeplikten ikke er oppfylt. Det vil si selv om du ikke kan avverge den straffbare handlingen.

[Les mer om varslingsplikt](#)

Opplysningsplikt

Opplysningsplikten er en lovpålagt plikt som helsepersonell har til å gi opplysninger til bestemte etater og tjenester. Opplysningsplikten går som hovedregel foran lovpålagt taushetsplikt når hensynet til liv, helse og samfunnssikkerhet er viktigere enn pasientens personvern og integritet.

Opplysnings- og meldeplikt relatert til barn/unge følger av barnevernloven

[Les mer om opplysningsplikt](#)

6 Dokumentreferanser

[Handlingsprogram Samlet mot vold i nære relasjoner - vedtatt juni 2018](#)

[Veileder for helse og omsorgstjenesten arbeid med vold i nære relasjoner](#)

7 Vedlegg

Veileder om fremgangsmåte for varslingsplikt i Sarpsborg kommune (foreløpig ikke ferdig)

[***Elektronisk veileder for fremgangsmåten i Sarpsborg ved bekymringer for barn/unge***](#)

8 Internkontroll

Kommunedirektør har overordnet ansvar for internkontroll- og kvalitetsarbeidet. Direktører har ansvar innenfor sitt kommuneområde.

Virksomhetsledere har ansvar for kvalitets- og internkontrollsystemet for sin egen virksomhet, og har ansvar for å påse at prosedyre etterleves innenfor egen virksomhet. De har ansvar for at internkontrolldokumenter legges inn og oppdateres i kvalitetssystemet RiskManager. De har også ansvar for at opplæring blir gitt i avviksregistrering, og at risikovurderinger gjennomføres. Virksomhetsleder har ansvar for oppfølging av rapportert avvik, med hensyn på iverksetting av tiltak og lukking av avvik.

Nedsatt arbeidsgruppe om prosedyrer, fra nettverk samlet mot vold i nære relasjoner, har ansvar for å oppdatere prosedyren årlig.

